

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND

*Kz-lejren Sachsenhausen (ved Berlin) i dag. Vagtposterne er russere.
Billedet er taget illegalt med småbilledkamera.*

Inde i bladet: Besøg i Buchenwald ★ Kriminel fange taler frit fra leveren ★ Da fængsels-
personalet narrede tyskerne ★ Bog om de hektiske oktoberdage i 1943 ★ Der blev rift om pladsen ★
FN-noter ★ Gestapofangernes landsstævne.

Gøttsch & Co.

Valborgalle 7

Næstved Tidende

Vordingborg . Præstø . Stege
Sjællands store Trykkeri-Koncern

Bagermester Høyer

Fisketorvet 5
Slagelse

Svend Christensen

Løvegade 5
SLAGELSE

Urmager

Sv. Henriksen
Aakirkeby

Sorø Amtstidende

Slagelse

Slagelse Valsemølle $\frac{1}{2}$

Slagelse

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: Ordrup Jagtvej 175 (kontortid 9—12,30).

Telf. Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til ud- deling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af del- tagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lig- nende øjemed.

**Sorø
Andels
Svineslagteri**

SORØ

FORD-DEPOTET

Sorøvej 23, Tlf. 134 - 2832

Slagelse

Slagelse Auto-Elektro

Sdr. Stationsvej, Tlf. 105
Slagelse

**Karrebækstorp
Teglværk**

pr. Karrebæksminde

Mogensen & Dessaus Væverier
Aktieselskab

Odense

KJØBENHAVNS HANDELSBANK

BUCHENWALD *i dag*

Journalist J. B. Holmgaard, der under besættelsen sad 1½ år i syv tyske kz-lejre, har fornylig været på et besøg i den tyske østzone, hvor han bl. a. besøgte de tidligere kz-lejre Buchenwald og Dora. I denne artikel fortælles om, hvordan der i dag ser ud i Buchenwald.

Den berygtede koncentrationslejr Buchenwald ved Weimar i Thüringen eksisterer ikke mere. Denne kendsgerning kan man i hvert fald slå fast efter et besøg på det tidligere lejrområde.

Buchenwald er vel nok den af Hitlers kz-lejre, der efter krigen blev mest omtalt herhjemme, fordi det var dertil, det danske politi blev sendt. De tidligere tyske Buchenwald-fanger har nu opgjort antallet af fanger, der døde i lejren, til 56.000. I alt blev 238.980 fanger indleveret i lejren.

En tidligere dansk Buchenwald-hæftling ville have svært ved at kende lejren igen, hvis han kom der i dag.

Jernbanen til Buchenwald-lejren, der udgår fra banegården i Weimar, er ikke fjernet, men at den ikke anvendes mere fremgår med al ønskelig tydelighed af, at skinnerne er meget rustne, og at de flere steder er groet til i græs.

Man kommer ind i Buchenwalds yderlejr ad den cementerede »Blutstrasse«. Her lå tidligere Gustlow-fabrikkerne og andre arbejdspladser samt Buchenwalds banegård, der for mange fangers vedkommende blev deres livs endestation. I yderlejren er der ikke meget tilbage. Af fabrikkerne, der jo blev bombarderet i august 1944, er kun murbrokker tilbage, og enkelte steder rager nogle pigtrådsstandere op fra ruindyngerne. En del af SS-kasernerne står endnu, men de er tomme og uden glas i vinduerne.

En af de få bygninger, der står endnu, er administrationsbygningen med hovedindgangen og rapportførerstuen. Den berygtede inskription over porten »Recht oder Unrecht — mein Vaterland« er fjernet sammen med hagekors og ørn. I stedet står der nu over porten: »Nie wieder Faschismus und Krieg« (»Aldrig mere fascisme og krig«).

Jerngitterporten med de kyniske ord »Jedem das sein«, hvortil der under naziregimet altid stod fanger lænket, eksisterer endnu og knirker i dag på rustne hængsler. Klokken i vagttårnet i administrationsbygningen er gået i stå og viser 12,25. På tårnet vajer det nye tyske flag.

Gennem gitterporten går man ind i den indre lejr, ind på den store appelplads, hvorfra man kan se ned ad bjerget ud over det tidligere lejrområde.

Inderlejren, hvor de mange fangebaracker lå, er i dag næsten ukendelig. Af de to etagers stenblokke i Grosslager står endnu ganske få tilbage. Alle de andre er revet ned. De blokke, der står endnu, er tomme og uden ruder. De vil

formentlig blive revet ned snarest, ser det ud til. Revier, vaskeri, køkken, biograf og bordel er væk, mens krematorium med de uhyggelige ovne er bevaret. Kun administrationsbygning og krematorium vil blive stående. Alt andet skal rives ned.

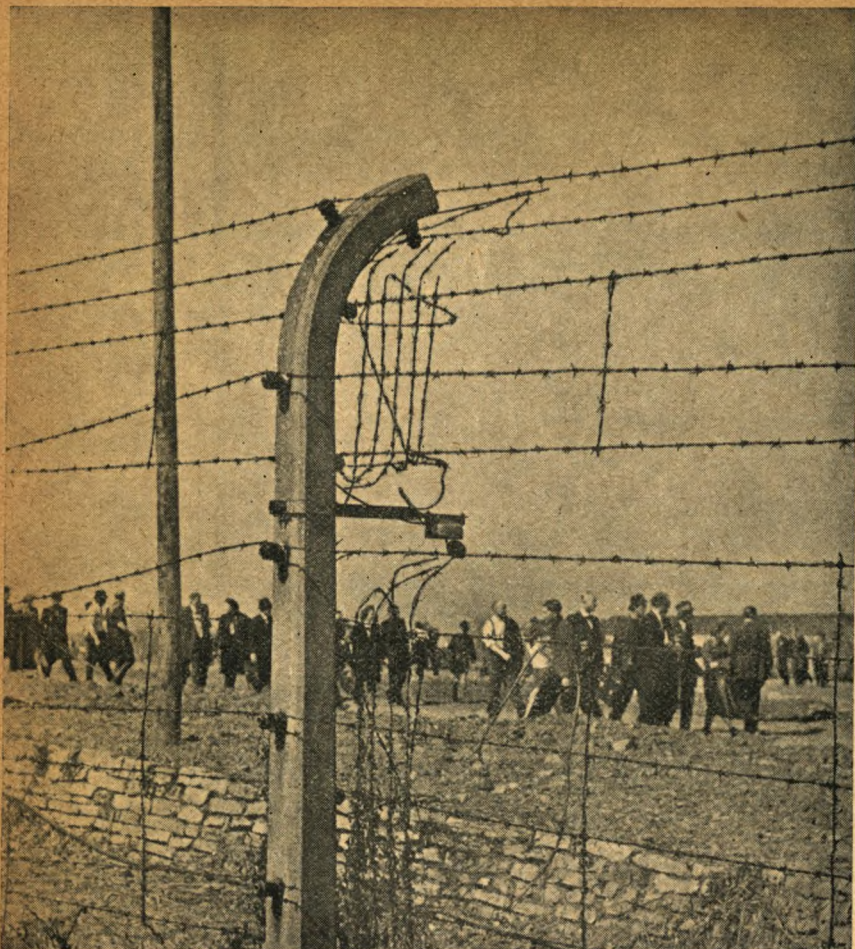
Af Kleinlager, hvor de 2149 danske politifolk blev »indkvarteret«, d. v. s. de mærkelige vinduesløse træbaracker, derunder blokkene 59, 62 og 63, er revet ned.

Det område, hvor Kleinlager og Zeltlager lå, er i dag et vildnis af ukrudt. Gartneriet er ligeledes helt groet til, men nederst på bjergskrånningen står endnu de fleste af vagttårnene og rester af pigtrådshegnet. Lejrgaderne kan endnu findes uden besvær, men hegnene mellem Kleinlager og Grosslager er væk. På en af de gamle lejrgader står en af de tohjulede ligkærre.

Latrin- og vaskebygningen, der hørte til Kleinlager, den bygning som politifolkene kaldte »klubben«, står delvis

Administrationsbygningen med hovedindgangen til den indre lejr i Buchenwald fotograferet fornylig, da tidligere Buchenwald-fanger var samlet i Weimar til et internationalt stævne.

Buchenwald er vanskelig at kende igen for de gamle fanger, efter at så godt som alle barakker er demonteret. Pigtrådsstanderne står derimod endnu som et uhyggeligt minde om dengang.

endnu. De runde vaskefontæner er fjernet, men cementlatrinrenden, hvor fangerne sad i to rækker på planker, er der endnu.

På lejrområdet findes en affaldsbunke med uhyggelige minder fra lejrtiden. Her er hundrede af skeer og gafler (gaflerne må dog stamme fra et senere tidspunkt, for de blev ikke anvendt i det nazistiske Buchenwald), blikskåle og krus, et træben, lejrpiber og lejtræske, tøjrester i forrådnelse o. s. v., o. s. v.

Det berygtede stenbrud, hvor så mange fanger mistede livet, kan stadig beses, men også det ligger øde hen.

De tidligere tyske Buchenwald-fanger fortæller interessante enkeltheder om det danske politis ophold i lejren — set med gamle tyske politiske fangers øjne. Jeg skal undlade at fortælle herom, men blot nævne, at Gerhard Pfeiffer, den kommunistiske blokældste i blok 63, hvor

politiet bl. a. boede, er »omkommet ved en ulykke« nogle år efter krigen. Der er næppe nogle danske politifolk, der vil begræde Gerhard Pfeiffers død. Han var en ondskabsfuld og ilde lidt person.

Tidligere franske Buchenwald-fanger har ytret ønske om, at nogle af barakkerne i lejren skulle blive stående, og at man skulle indrette et museum i dem. Formanden for den internationale Buchenwald-komité, den østtyske præsident Wilhelm Piecks privatsekretær, Walter Bartel, har herpå svaret, at man vil lave et lille museum i rapportførerstuken, men at alle barakkerne skal rives ned. Et museum som i Auschwitz ønsker man ikke at lave, da man mener, det vil give et falsk billede af, hvordan der var i Buchenwald i de frygtelige år.

I forbindelse med krematoriet vil der blive rejst et mindesmærke for kommunistføreren Ernst Thälmann, der blev

myrdet af nazisterne i Buchenwald. Endvidere er det hensigten at anlægge en stor mindelund, men denne lund skal placeres på sydsiden af Ettersberg, over een kilometer væk fra lejrområdet. På det terræn, hvor mindelunden kommer til at ligge, findes to naturlige jordhuller, hvori SS kastede asken fra krematoriet.

Centralledelsen for den østtyske fangeorganisation VVN har udskrevet en konkurrence om indretningen af mindelunden. I konkurrencen har deltaget arkitekter, billedhuggere og anlægsgartnere, og bedømmelseskomiteens formand var ministerpræsident Otto Grothwohl. I bedømmelseskomiteen sad de tidligere Buchenwald-hæftlinge, ministerpræsident for Thüringen Eggerath, statssekretær Holtzhauer og Frantz Dahlem.

Bedømmelseskomiteens arbejde er foreløbig resulteret i, at to udkast er blevet præmieret med hver 8750 østmark. De præmierede udkast samt andre forslag er for tiden til fri diskussion blandt de tidligere fanger, men der er ikke truffet beslutning om, hvilket forslag, der skal føres ud i livet.

Jeg havde lejlighed til at se de præmierede udkast på en udstilling i Weimar, og man kan ikke sige andet, end at de tyske kunstnere har løst opgaven på en smuk måde.

Jeg skal derimod afstå fra at komme nærmere ind på, hvad mindelunden vil blive anvendt til af østtyskerne. Resultatet ville blot blive en forrygende østvest-diskussion i »Pigtråd«, som vil trætte læserne.

J. B. Holmgaard,

Hæftling nr. 114,254, Buchenwald.

Kriminel fange taler frit fra leveren

Hård kritik i bog fra Wangels forlag.

Herbert S. Karlson er et pseudonym for en mand i 40 års alderen, som har tilbragt det meste af sin tid fra 1934—46 i fængsel og arbejds hus.

Han beskriver selv sit levnedsløb således: Født 1912 i en større jysk købstad som søn af en lokomotivmand under statsbanerne. 14 år gammel ud af 3. mellemskoleklasse, samtidig med at faderen forflyttedes til København. Her lærling på en maskinfabrik. Efter at være rendt af denne plads og af et par

andre anbragt som landvæsenselev, hvilket også endte med rømning.

Mellem sit 17. og 20. år beskæftiget som cyklebud, inkassator, lagerarbejder m. m. uden at få nogen egentlig uddannelse.

Under den følgende militærtjeneste pådraget sig vand og brød-straf.

Snart efter (1934) idømt 4 måneders fængsel for udbredelse af venerisk sygdom, 1935 80 dages simpelt fængsel for tyveri, 1936 4 måneders simpelt fængsel for tyveri, 1937 9 måneders statsfængsel for indbrud, 1939 18 måneders statsfængsel for indbrud, 1942 arbejdshus for indbrud, løsladt 1946, »totalt ædt op under denne uhyggelige form for straf«, samme år atter arresteret for indbrud.

Bogen er skrevet i hans fritid under de to sidste år af straffetiden, og hensigten med bogen er denne at kritisere og vise straffeforems nedbrydende virkning på karakteren.

Det går stadig nedad, indtil han en dag bliver anbragt i psykopatforvaring (Herstedvester).

Først da begynder helbredelsen, og endnu bedre bliver det, da han senere — 1950 — overflyttes til de endnu friere forhold på Kastanienborg, hvorfra han udskrives i begyndelsen af 1951.

Under læsning af bogen får man let den tanke, hvorfor han ikke tålte den fulde frihed og holdt sig langt borte fra fængslerne, når han fandt deres straffemetoder så nedbrydende for karakteren.

ved ihærdige anstrengelser fra dansk side lykkedes det at bevare kælderetagen på danske hænder. Dette var af meget stor betydning. Nu var der dog dansk fængselspersonale indenfor murene — mænd, som nøje vogtede på, hvad der foregik oppe i de tyske afdelinger. Nyheder af interesse for fangerne søgtes publiceret blandt disse, levnedsmidler, tobak o. lign. søgtes fordelt. Man gjorde hvad man kunne for at opmuntre og hjælpe. I mange tilfælde formidledes meddelelser til modstandsbevægelsen gennem fængselspersonalet. En af fængselsbetjentene havde organiseret en ret sikker udgående postforbindelse. Et brev, kastet gennem varmeristen foroven i hver celle, havnede nede i kælderen i fordelingskanalen for varm luft og kunne opsamles her.

Fra et vindue i kælderetagen kunne man iagttage fangerne, når de på gårdtur gik til og fra stjernegården. Der kom jo mange forespørgsler, om den eller den sad i det tyske fængsel i Kolding. Hvis man så havde et signalement af vedkommende kunne man i mange tilfælde afgøre, om han var blandt fangerne her. Senere, da der var skabt kontakt med en af de tyske fangevogtere, lettedes dette arbejde betydeligt, idet man med passende mellemrum fik lister med navne over alle fangerne.

Fortsættes.

Da vi narrede tyskerne

Livet bag fængselsfacaden

Af maskinmester på Kolding domhus

KAJ BECK

Det er med visse betænkeligheder, jeg (på opfordring) går i gang med at skrive om mine oplevelser på Kolding dom- og arresthus under den tyske besættelse.

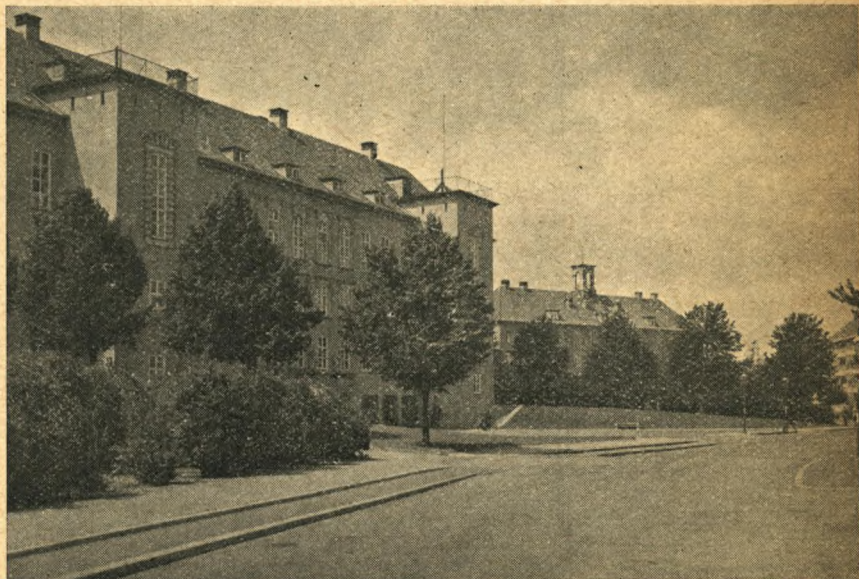
For det første fordi jeg ikke kan undgå at benytte jeg-formen, hvorved det skrevne, i mine øren, lyder pralende. For det andet fordi andre, som også har haft forbindelser til fængslet i Kolding, måske vil føle sig stødt over ikke at blive omtalt.

Denne beretning drejer sig fortrinsvis om mine egne personlige oplevelser — iblandt tildragelser, jeg er blevet kendt med gennem mennesker, som jeg kom i forbindelse med.

I efteråret 1942 blev jeg ansat som funktionær på Kolding domhus. Arresten, der hed »Sukkenes bro«, og en tunnel er forbundet med domhuset, får damp til opvarmning og madlavning m. m. fra domhusets kedelanlæg. Maskinmestrene på domhuset fører tilsyn med de forskellige ledninger og apparater, som til førnævnte formål findes i arrestbygningen, og har som følge heraf fri adgang til arresten gennem en dør i førnævnte tunnel. I besættelsestidens første år benyttede tyskerne kun fængslets øverste etage, fortrinsvis til afstraf-

felse af tyske soldater. Da »Gestapo« i efteråret 1943 holdt sit indtog i Kolding ændredes billedet jo betydeligt.

Gestapo krævede stadig mere og mere plads i fængslet. I efteråret 1944 forlangte de at overtage hele fængslet, men

Kolding domhus (til venstre)

Ny bog om de hektiske oktoberdage i 1943

Lyngbygruppens arbejde, skildret i bog med stort perspektiv

Aage Bertelsen: OKTOBER 43.

Jydsk centraltrykkeris forlag.
143 sider.

Rektor Aage Bertelsen, Århus, har et dybt perspektiv med sin bog. Han vil lære læseren at respektere det jødiske folk, som han selv har lært at kende gennem studierne af deres hellige bøger, ved hjælpeaktionen i oktober 1943 og i flygtningeskolen i Lund.

Aage Bertelsen er faktisk forelsket i det jødiske folk. Han finder hos det en vidunderlig samhørighedsfølelse med enighed om alt det væsentlige. »Denne bevidsthed om at tilhøre det fælles *bet abot*, fædrenes hus, det udvalgte folks store familieskab, er den faste krystal i jødedommen og i den enkelte jødes sjæl.«

I sin ramme er bogen en skildring af Lyngby-gruppens virksomhed for at redde henvendte 1200 jødiske landsmænd til friheden i Sverige i oktoberdagene -43.

Hans Hedtoft har i et forord skildret, hvordan han gennem G. F. Duckwitz ved den tyske repræsentation fik oplysning om, at jødeprogromerne ville komme natten mellem 1. og 2. oktober. Hedtofts første handling blev da at advare og at hjælpe.

Den første, Hedtoft besøgte, var formanden for Det mosaiske Troessamfund hrs. C. B. Henriques.

»Jeg bad om at måtte tale med Henriques under 4 øjne, og da vi var blevet alene, sagde jeg oprevet, nervøs og ulykkelig: »Henriques, der sker nu en stor ulykke. Den frygtede jødeaktion i Danmark kommer. Det kommer til at foregå på den måde, at Gestapo natten mellem den 1. og 2. oktober opsøger alle jøder i deres hjem og derefter transporterer dem til skibe i havnen. De må øjeblikkeligt gøre alt for at advare hver eneste jøde i byen. Det er klart, at vi er parat til at hjælpe Dem med alt.«

Men Henriques ville ikke tro det, han hørte. »De lyver« var svaret. Han havde lige været i udenrigsministeriet, hvor

Svenningsen havde talt beroligende.

Dette foregik den 28. september, og allerede dagen efter blev meddelelsen givet videre ved morgengudstjenesten i synagogen — dagen for den store jødiske nytårsfest.

Bibliotekar ved Det mosaiske Troessamfund Jul. Margolinsky siger i forordet, at antallet af jøder i Danmark 4. oktober 1943 var 7000. Deraf blev de 93 % bragt i sikkerhed på den anden side af sundet.

Det er hans opfattelse, at hvis bibelens bøger ikke forlængst var afsluttede

i deres redaktion, ville »oktober 1943« blive indlemmet blandt de hellige skrifter.

Bogen har et interessant afsnit, i hvilket forfatteren ærligt vedgår, at han havde svært ved at finde sit ståsted i begyndelsen overfor den politiske udvikling, men den sorte nat mellem 1. og 2. oktober bragte en personlig klaring. »Fra nu af var der ingen tvivl og usikkerhed mulig, for overfor den åbenlyse umenneskelighed og den vanvittige meningsløshed var der intet spørgsmål om meninger.

Det er en sund bog, der også har bud til tiden fremover.

Der blev rift om pladsen

Der var ingen rift blandt kollegiets alumner det første år om embedet som portier ved 4. maj kollegiet i de fem sommeruger, hvor man åbnede dørene og samtlige værelser og sovesal for de turister, som i den travleste sommertid ikke kunne finde plads på Aalborgs hoteller. En enkelt kunne dog overtales, men han holdt ikke sin embedstid ud, hedder det i Aalborg 4. maj-kollegiets smukke årsskrift.

Allerede i den første uge var der blandt de besøgende to ældre damer fra Kristiansand i Norge. De syntes om Aalborg, om kollegiet og om portieren, og inden de rejste, inviterede de den flinke alumne på et ophold i Kristiansand. Så kom Rebild-festernes tid, og blandt de mange dansk-amerikanere, der flyttede ind på kollegiet, var der to damer, der ikke havde været i Danmark siden 1901. De lejede værelser for een nat, men var så tilfredse, at de udstrakte opholdet til en hel uge. Den sidste dag interviewede de portieren om hans fremtidsønsker, og da disse også rummede et studieophold i U. S. A., blev der straks udstedt en invitation til frit ophold i Californien. Kort efter var der et svensk ægtepar, der følte sig gæstfrit behandlet og til gengæld in-

viterede den flittige alumne på otte dages ophold i Göteborg i efterårsferien. Umiddelbart efter fulgte den vakre Maja fra Oslo. Mens det hidtil var gæsterne, der var faldet for portierens charme, var det nu portieren, der faldt for en gæst ynde. Da Maja rejste fra kollegiet, fulgte portieren med til Norge, og eventyret sluttede, som det burde, med fryd og glæde og forlovelse, men med en forsomt portierstol på Frihedskollegiet.

Det kan vel næppe umuligt nogen, at der sidste år var rift om embedet! Selvom gæstetallet var stort, blev der dog ingen forlovelser i den sæson. Derimod en mængde oplevelser og etablering af værdifulde forbindelser mellem alumnerne og gæster fra andre lande, ja, selv fra så fjerne steder som Indien og Cuba.

Kollegiets hotelvirksomhed var tænkt som en håndsrækning til Aalborgs turistliv. Samtidig er det blevet en indtægtskilde for kollegiet og et vigtigt led i den billiggørelse af opholdet, som man gerne vil give de studerende. Bestyrelsen har vedtaget indtil videre at fortsætte hotelvirksomheden i de sommeruger, hvor kollegiet ellers ville stå tomt, og alt tegner til en udbytterig sæson. Stillingen som sommerens portier er besat!

FN-noter

Hovedparten var østtyske flygtninge.

Udvandringen fra Europas overbefolkede områder, der varetages af den provisoriske internationale emigrationskomité (PICMME) androg i komitéens første 3 måneders arbejdsperiode 31.952 emigranter, der ad luft- eller søvejen sendtes til deres nye oversøiske hjem. Den største gruppe gik til U. S. A. og omfattede østtyske flygtninge.

Til dato har U.S.A. gennem PICMME givet plads til 24.073 emigranter, mens Australien har modtaget 4010, Canada 1855 og Brasilien 1286.

Tyskland har sendt det største antal emigranter afsted, nemlig 21.095. Fra Østrig kom 6742 og fra Italien 993.

IRO-flådens 36 skibe overgår nu til emigrant-transport

IRO rådede her over sin egen udvandringsflåde på ikke mindre end 36 skibe med en samlet besætning på 2000 mand. Rederiets årsbudget var på 155 mill. dollars og så adskilligt mere, end hvad F. N. og alle særorganisationerne iøvrigt kostede.

Man begyndte på afviklingen af IRO allerede i juli i fjor, da man overførte ansvaret for 111.000 flygtninge til lokale myndigheder i Tyskland og Østrig. Det betød, at man slap for at tænke på flygtningenes daglige underhold og den store administration, dette krævede, og i stedet fuldt kunne koncentrere sig om den mere begrænsede opgave at skaffe disse flygtninge nye hjem. IROs skibe var desværre ikke altid fuldt belagt — det kneb ofte med at finde nye hjem — og i sådanne perioder gav man almindelige emigranter en chance for at rejse med IRO for en billig penge, en hjælp, som var af overordentlig stor betydning. Adskillige emigranter fra de nordiske

lande er rejst med IRO skibe fra København.

Opgaven med transport af almindelige emigranter løstes så effektivt, at man fik den tanke at bibeholde IRO-flåden. Denne vil nu blive overtaget af den nyoprettede intereuropæiske regeringskomité for flytning af emigranter fra Europa. Komiteen er dannet på initiativ af 16 nationer, og dens opgave bliver at lette Vesteuropas befolkningsoverskud, der menes at være ca. 1 million mennesker årlig.

IRO har ialt bosat 1.045.000 flygtninge og tvangsforflyttede i nye hjem, og ca. 73.000 sendtes frivilligt tilbage til det land, de kom fra. Ialt modtog 1,6 millioner flygtninge hjælp af en eller anden art gennem IRO. Hvor stort et apparat, der har været tale om, vil man forstå, når man hører, at organisationen i sin tid måtte overtage 700 lejre, spredt ud over Europa — og opgaverne var mangfoldige. IRO skaffede husly, beklædning og mad. Der blev givet undervisning, faglig uddannelse, lægehjælp, juridisk bistand og i virkeligheden alle de ydelser, som en moderne stat giver sine borgere. Og det var langtfra alt. På toppen heraf kom det allervigtigste, nemlig at finde nye hjem for flygtningene i andre lande og at transportere dem derhen.

HIST OG HER

Gestapofangernes landsstævne den 17.—18. maj.

Deltagere fra hele landet deltog i G. F.s landsstævne d. 17. og 18. maj, der tog sin begyndelse på hotel »Vestfyen« i Middelfart, hvor borgmester C. Hansen på byens vegne bød velkommen og ønskede alle en god, resultatrig tur.

Politimester Beckett, der jo selv har været fange, talte om det sammenhold og kammeratskab, der skabtes mellem de danske k-z-fanger, og udtalte håbet og ønsket om, at dette stadig måtte bestå.

På opfordring af de sønderjyske deltagere sang forsamlingen nogle danske sange, hvorefter alle brød op for pr. damper at begive sig til Galsklint i nærheden af Hindsgavl, hvor der blev afholdt en lille højtidelighed ved mindesmærket for de otte engelske flyvere, der styrtede ned og dræbtes der. Højtideligheden indledtes med: »Til himlene rækker—«, sunget som fællessang, hvorefter pastor Staffeldt talte, og den blinde sanger Aage Christensen sang »Nearer, my God, to Thee«. En repræsentant fra R. A. F. nedlagde derpå en krans fra de dræbte flyveres kammerater, politimester

AKTIESELSKABET

ROSKILDE BANK

STATSANSTALTEN

FOR

LIVSFORSIKRING

Beckett en krans fra politiet i Middelfart, og til sidst lagde V. Clemmensen en krans fra G. F. Aage Christensen sluttede med at synge »God save the Queen«.

Så gik det atter tilbage til »Vestfyn«, hvor der i eftermiddagstimerne blev holdt delegeretmøde, og hvor forskellige sager vedrørende foreningen blev behandlet, bl. a. valg af landsbestyrelse (2 medlemmer fra Jylland, 1 medlem fra Fyn, 1 fra Sjælland samt et forretningsudvalg fra København).

Der vedtoges iøvrigt følgende udtalelse, som blev udsendt gennem R. B.:

»Vi fordømmer på det skarpeste de danske borgere, der udviser unational optræden, og opfordrer forhenværende gestapofanger og andre tidligere medlemmer af modstandsbevægelsen til at vise sammenhold i arbejdet for at bevare Danmarks frihed og selvstændighed samt retten til frit at tænke, tro og tale.«

Om aftenen samledes alle deltagerne til kammeratlig sammenkomst med underholdning af forskellig art.

Søndag morgen kl. 9 startedes ad søvejen til Fredericia, hvor turistchefen, overofficiant Odderskov bød velkommen samt gav nogle interessante oplysninger om byens historie. D. S. B.s mindelund, hvor de medarbejdere, der faldt under besættelsen, har fået deres egen mindemur med hver enkelts navn og data indhugget, besøgte nu. Efter højtideligheden der med kransenedlæggelse og sang af Aage Christensen spadserede man over de gamle volde til »Landsoldaten«, hvor man mindedes den »første frihedskæmper«.

Det yderst vellykkede landsstævne sluttede i Højbylund, hvor repræsentanter for Røde Kors og D. S. B. i Fredericia fik overrakt hver et sølvbæger med foreningens emblem og med en indgraveret tak for solstrejf i mørke dage.

MATHIES

Aalborg.

Frihedskollegiet i Aalborg er allerede for lille, og da man har midler til udvidelse, har bestyrelsen besluttet at forøge antallet af værelser til Alumner ved at inddrage en sovesal i kollegiets øverste etage. Arbejdet begyndes til efteråret, og de nye værelser skulle kunne tages i brug efter jul.

Til Sverige?

Magister Aksel Heltoft ventes udnævnt til dansk lektor i Sverige.

Aksel Heltoft sad i Neuengamme for illegalt arbejde, han havde udført sammen med Bente, en datter af admiral Carl Hammerich.

Bente og Aksel Heltoft er nu gift med hinanden.

Efter hjemkomsten fra Neuengamme gjorde Aksel Heltoft sine studier færdige og blev magister fra Københavns universitet i nordisk filologi. Han skrev den lille bog Polakken, scener fra Neuengamme. Den er højt anskrevet. Han er en af grundlæggerne af det nordiske sommeruniversitet.

Hollands røst

En bog, der menes at være den første af sin art, er udkommet i Holland. Det drejer sig om den første officielle samling af artikler fra besættelsestidens illegale blade. Anthologien, der er på 400 sider, har titlen »Ordet som våben«.

Materialet er samlet af den hollandske stats institut for dokumentation om krigen, og det indeholder op imod 130 af de bedste artikler, udvalgt fra de 30 førende illegale blade blandt de 1100, der udkom under besættelsen. Artiklerne gengives i kronologisk orden og afspejler alle okkupationens vigtigste begivenheder.

Afstemningen om dødsstraf

5. kolonneloven og loven om dødsstraf for visse handlinger, begået under krig og besættelse, er nu vedtaget af folketinget.

5. kolonneloven vedtoges med 104 stemmer mod 12 (kommunister og 4 radikale: Normann, Gloerfelt-Tarp, Skytte og Axel Sørensen). Venstremanden Viggo Hauch undlod at stemme.

Loven om dødsstraf fik

104 ja-stemmer: Socialdemokratiet minus Edel Saunte og Bodil Koch, konservative, venstre minus Hauch, Himmelstrup og Elgaard, retsforbundsmedlemmerne Starcke, Verner Larsen og Niels Pedersen.

32 nej-stemmer: Kommuniste, radikale, Edel Saunte, Bodil Koch, Hauch, Himmelstrup, Elgaard og resten af retsforbundet.

Vellykket udflugt.

Buchenwald-klubben havde onsdag d. 4. juni en vellykket udflugt til Gershøj kro ved Roskilde.

Ved at holde Pigtråd opnår De både at hjælpe nødstedte kammerater fra besættelsestiden og at støtte et blad, der ikke har ladet frihedskampen gå i glemmebogen.

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 12 kr. pr år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund (kontortid 9—12,30). Telefon: Ordrup 5075.

REDAKTION

Ansvarshav. redaktør: Kommunal lærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17—18).

Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra læserne m. v., der ønskes optaget i bladet, må være redaktionen i hænde senest den 25. i foregående måned.

Annoncer, der ønskes indrykket i bladet, må være kontoret i hænde senest den 20. i foregående måned.

Redaktionsudvalg: Seminarieførstander Paul Holt, kaptajn Aage Eifer, pastor Poul Riis.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

Klicheer: Persson's Cliché-Anstalt, København.

MEDELM AF
FORLNINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

